

Ο Αλβανίας Ιωάννης για την χριστιανική ενότητα και τους σύγχρονους μάρτυρες

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Αλβανίας](#)

Στην ιστορική Διεθνή Συνάντηση για την Ειρήνη, με κεντρικό θέμα «Μια αφοπλισμένη και αφοπλιστική ειρήνη» συμμετείχε ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας κ.κ. Ιωάννης. Η Συνάντηση πραγματοποιήθηκε στην Ασίζη της Ιταλίας από τις 25 έως τις 27 Οκτωβρίου 2026, με πρωτοβουλία της Καθολικής Κοινότητας του Αγίου Αιγιδίου, και συμπίπτει με τη συμπλήρωση 40 ετών από την ιστορική πρωτοβουλία του Πάπα Ιωάννη Παύλου Β΄, το 1986, για την προώθηση της ειρήνης και του διαθρησκειακού διαλόγου.

Στη Συνάντηση συμμετείχαν Προκαθήμενοι και εκπρόσωποι Εκκλησιών και θρησκευτικών κοινοτήτων από όλο τον κόσμο, προσωπικότητες της πολιτικής και του πολιτισμού, ακτιβιστές της ειρήνης και εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών από 53 χώρες. Οι εργασίες άρχισαν την Κυριακή 25 Οκτωβρίου 2026, με την ανάγνωση μηνύματος του Προέδρου της Ιταλικής Δημοκρατίας, κ. Σέρτζιο

Ματαρέλα.

Ο Αρχιεπίσκοπος κ.κ. Ιωάννης συμμετείχε ενεργά στις εργασίες, καθώς κλήθηκε να μιλήσει σε δύο θεματικά φόρουμ, με αντικείμενο τη χριστιανική ενότητα ως πορεία προς την αλήθεια και την ειρήνη, από ορθόδοξη θεολογική σκοπιά, καθώς και τη μαρτυρία των σύγχρονων μαρτύρων ως έκφραση της καλοσύνης. Τον Μακαριώτατο συνόδευε ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Σπυρίδων Τοπαντζάς.

Η καταληκτική τελετή της Συνάντησης πραγματοποιήθηκε σήμερα, 27 Οκτωβρίου, στην Κάτω Πλατεία της Βασιλικής του Αγίου Φραγκίσκου της Ασίζης, όπου απευθύνθηκε παγκόσμια έκκληση για την ειρήνη.

Η χριστιανική ενότητα ως πορεία προς την αλήθεια και την ειρήνη

Στην ομιλία του με θέμα «Η χριστιανική ενότητα ως πορεία προς την αλήθεια και την ειρήνη», στο πλαίσιο του φόρουμ «Η χριστιανική ενότητα: ένα ανοιχτό ζήτημα», που πραγματοποιήθηκε στις 26 Οκτωβρίου, ο Αρχιεπίσκοπος κ.κ. Ιωάννης ανέδειξε τη βαθιά θεολογική σύνδεση μεταξύ της ειρήνης, της αγάπης και της ενότητας των χριστιανών.

Αφετηρία της ομιλίας του αποτέλεσε η διαπίστωση ότι, παρά την πρωτοφανή αφθονία πληροφοριών στη σύγχρονη εποχή, θεμελιώδεις έννοιες, όπως η ειρήνη και η ενότητα, συχνά χρησιμοποιούνται με διαφορετικές σημασίες. Για τον λόγο αυτό, τόνισε την ανάγκη επιστροφής στο Ευαγγέλιο και στην εκκλησιαστική παράδοση, ώστε ο διάλογος μεταξύ των χριστιανών να στηρίζεται σε σαφή θεολογικά κριτήρια.

Όπως επισήμανε, η ειρήνη δεν περιορίζεται στην απουσία πολέμου, στην κοινωνική συμφιλίωση ή στην προσωπική γαλήνη. Έχει ως θεμέλιό της την αποκατάσταση της κοινωνίας του ανθρώπου με τον Θεό και τον συνάνθρωπο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο Μακαριώτατος αναφέρθηκε στη φαινομενική αντίθεση ανάμεσα στα λόγια του Χριστού ότι δεν ήλθε να φέρει ειρήνη, αλλά μάχαιρα, και στην ευαγγελική πρόσκληση για αγάπη, αυτοθυσία και άρση του σταυρού.

Ερμηνεύοντας τη σχετική ευαγγελική αναφορά, υπογράμμισε ότι η «μάχαιρα» δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως δικαιολογία για την εχθρότητα μεταξύ των χριστιανών ή για την επιβολή της πίστης με τη βία. Αντίθετα, περιγράφει τις διαιρέσεις που μπορεί να προκύψουν από τη διαφορετική στάση των ανθρώπων απέναντι στον Χριστό. Η στάση του χριστιανού απέναντι σε αυτές τις διαφορές, σύμφωνα με τον Αρχιεπίσκοπο, πρέπει να χαρακτηρίζεται από αγάπη, συγχώρηση, υπομονή και αποφυγή της εκδικητικότητας.

«Η διαφωνία δεν καταργεί την υποχρέωση να αγαπάμε», είναι το βασικό μήνυμα που διατρέχει τη θεολογική προσέγγιση του Μακαριωτάτου. Η πιστότητα στον Χριστό δεν σημαίνει ότι οι διαφορές πρέπει να αποκρύπτονται, αλλά ότι οφείλουν να εξετάζονται με ειλικρίνεια, χωρίς να μετατρέπονται σε αιτία μίσους και εχθρότητας.

Ιδιαίτερη έμφαση έδωσε στη σημασία της μετάνοιας ως προϋπόθεσης για την προσέγγιση των χριστιανών. Η αυτοκριτική, η αναγνώριση των προσωπικών αδυναμιών και η διάθεση διόρθωσης της δικής μας συμπεριφοράς δημιουργούν τις προϋποθέσεις για έναν ουσιαστικό διάλογο, μέσα στον οποίο κανείς δεν θεωρεί εκ των προτέρων ότι η ευθύνη ανήκει αποκλειστικά στην άλλη πλευρά.

Παράλληλα, ο Αρχιεπίσκοπος κ.κ. Ιωάννης διευκρίνισε ότι η ειρηνική συνύπαρξη, όσο απαραίτητη και αν είναι, δεν ταυτίζεται με την πλήρη εκκλησιαστική κοινωνία. Η αναζήτηση της ενότητας προϋποθέτει συνεχή θεολογικό διάλογο και ειλικρινή εξέταση των δογματικών διαφορών, καθώς και υπέρβαση των ιστορικών προκαταλήψεων και των πληγών που εξακολουθούν να εμποδίζουν την προσέγγιση των Εκκλησιών.

Ως θεμέλιο αυτής της αναζήτησης ανέδειξε την κοινή ομολογία της πίστεως, όπως εκφράζεται στο Σύμβολο της Πίστεως Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως, το οποίο ομολογεί τον Ιησού Χριστό ως αληθινό Θεό, ο οποίος σαρκώθηκε για τη σωτηρία του ανθρώπου, σταυρώθηκε και αναστήθηκε, καθώς και την πίστη στην «Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία».

Αναφερόμενος στην αρχιερατική προσευχή του Χριστού, ο Μακαριώτατος τόνισε ότι η ενότητα των χριστιανών συνδέεται άρρηκτα με την κοινωνία τους με τον Πατέρα και τον Υιό, τον αγιασμό στην αλήθεια και τη μαρτυρία τους προς τον κόσμο. Γι' αυτό και ο διάλογος πρέπει να συνοδεύεται από έμπρακτη συνεργασία για την ανακούφιση των ανθρώπων που υποφέρουν, την προστασία της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και τη στήριξη των θυμάτων της βίας.

Η αναζήτηση της ενότητας, κατέληξε, δεν είναι μια εύκολη ή ολοκληρωμένη διαδικασία, αλλά μια διαρκής πορεία που απαιτεί θεολογική συνέπεια και έμπρακτη αγάπη. Η κατεύθυνσή της, ωστόσο, έχει προσδιοριστεί από τον ίδιο τον Χριστό: «ἵνα πάντες ἔν ὧσιν» — «ώστε όλοι να είναι ένα».

Οι σύγχρονοι μάρτυρες ως μάρτυρες της καλοσύνης

Στη δεύτερη ομιλία του, με θέμα «Σύγχρονοι μάρτυρες: μάρτυρες της καλοσύνης», στο πλαίσιο του ομώνυμου φόρουμ που πραγματοποιήθηκε στις 27 Οκτωβρίου, ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας κ.κ. Ιωάννης ανέδειξε τη ζωντανή μαρτυρία των μαρτύρων ως έμπρακτη απόδειξη της αγάπης, της πίστης και της ελπίδας της Αναστάσεως.

Αρχίζοντας από την ίδια την έννοια της λέξης «μάρτυρας», εξήγησε ότι η αρχική σημασία της αφορά εκείνον που καταθέτει προσωπική μαρτυρία για κάτι που γνωρίζει από την εμπειρία του. Στην πρώτη χριστιανική κοινότητα, οι Απόστολοι υπήρξαν μάρτυρες της ζωής και της διδασκαλίας του Χριστού, ενώ σταδιακά ο όρος επικράτησε για εκείνους που θυσίασαν τη ζωή τους για την πίστη τους.

Το ουσιαστικό περιεχόμενο της μαρτυρίας, ωστόσο, παραμένει αναλλοίωτο: οι μάρτυρες καταθέτουν την πίστη που βίωσαν προσωπικά. Είναι, όπως τόνισε ο Μακαριώτατος, μάρτυρες της καλοσύνης, της αγάπης και της Αναστάσεως.

Για να αναδείξει αυτήν την αλήθεια, παρουσίασε δύο συγκλονιστικές ιστορίες από την εκκλησιαστική ζωή της Αλβανίας, οι οποίες φωτίζουν τη δύναμη της πίστης απέναντι στη βία και τον διωγμό.

Η πρώτη αφορά τον άγιο Νικόδημο, νεομάρτυρα που μαρτύρησε το 1722 στο Μπεράτι. Κατά τη δύσκολη εκείνη περίοδο για τους χριστιανούς της Αλβανίας, τρεις κοινοτικοί εκπρόσωποι γειτονικών χωριών, επιβαρυνμένοι από τη φορολογία, είχαν μεταβεί στην πόλη με την πρόθεση να δηλώσουν ότι θα ασπάζονταν το Ισλάμ. Όταν, όμως, έγιναν μάρτυρες του ακλόνητου φρονήματος του αγίου Νικοδήμου και του θάρρους με το οποίο υπέμεινε τα βασανιστήρια για την πίστη του, άλλαξαν απόφαση και επέστρεψαν στα χωριά τους. Όπως ανέφερε ο Αρχιεπίσκοπος, τα χωριά αυτά παραμένουν έως σήμερα χριστιανικά.

Η δεύτερη ιστορία αφορά έναν ιερέα από το Δρόπο της νότιας Αλβανίας, τον π. Γεώργιο, ο οποίος έζησε κατά τον 20ό αιώνα, στα χρόνια των σκληρών διωγμών του αθεϊστικού καθεστώτος. Του είχαν αφαιρέσει βίαια το ράσο, τον είχαν αναγκάσει να ξυρίσει τα γένια του και του είχαν απαγορεύσει κάθε δημόσια εκδήλωση της πίστης του. Δεν μπορούσε να τελέσει τη Θεία Λειτουργία, να

κηρύξει, να βαπτίσει ή να τελέσει γάμο. Για να επιβιώσει, εργαζόταν στη συντήρηση των χωματόδρομων.

Μια ημέρα, ενώ εργαζόταν στον δρόμο, μερικοί νέοι πλησίασαν τον ηλικιωμένο ιερέα και, θέλοντας να τον εξευτελίσουν, σχεδίασαν με ένα ξύλο το σημείο του σταυρού στο χώμα και τον προκάλεσαν να το πατήσει.

Ο π. Γεώργιος στάθηκε σιωπηλός μπροστά στον σταυρό. Δεν αντέδρασε με θυμό, δεν απείλησε τους νέους ούτε προσπάθησε να τους ταπεινώσει με τη σειρά του. Αντίθετα, γονάτισε και ξάπλωσε πάνω στον σταυρό, καλύπτοντάς τον με το σώμα του. Αντί να τον ποδοπατήσει, τον αγκάλιασε. Τα δάκρυά του έπεσαν στο ξερό χώμα και οι νεαροί, αιφνιδιασμένοι από τη στάση του, έμειναν σιωπηλοί και απομακρύνθηκαν.

Μέσα από αυτήν την πράξη, όπως υπογράμμισε ο Αρχιεπίσκοπος κ.κ. Ιωάννης, ο ιερέας μετέτρεψε το αντικείμενο της χλευαστικής πρόκλησης σε τόπο μαρτυρίας. Αρνήθηκε να προδώσει την πίστη και την αγάπη του, χωρίς να μιμηθεί τη σκληρότητα εκείνων που τον προσέβαλλαν.

«Αυτή είναι η ειρήνη του μάρτυρα», τόνισε, περιγράφοντας μια ειρήνη που δεν είναι απλώς η απουσία εχθρών, αλλά η ελευθερία του ανθρώπου να μην αφήσει την εχθρότητα να κυριαρχήσει στην καρδιά του. Δεν πρόκειται για αδυναμία ή παθητική υποταγή, αλλά για μια διαφορετική μορφή αντίστασης: την απόφαση να μην ανταποδώσει κανείς το κακό με το κακό και να διατηρήσει την ικανότητα να αγαπά ακόμη και όταν οι άλλοι επιχειρούν να του στερήσουν κάθε ελευθερία.

Ο Μακαριώτατος συνέδεσε τη μαρτυρία αυτή με το Πάθος και την Ανάσταση του Χριστού, επισημαίνοντας ότι η χριστιανική ιστορία δεν χαρακτηρίζεται πρωτίστως από πολεμικές νίκες και επιβολή ισχύος, αλλά από τη σιωπηλή δύναμη ανθρώπων που κράτησαν την πίστη τους σε φυλακές, τόπους εξορίας, φτωχικά σπίτια και κρυφούς χώρους προσευχής.

Η αποδοχή του σταυρού, εξήγησε, δεν σημαίνει μοιρολατρία ούτε επιθυμία τιμωρίας του διώκτη. Είναι μια βαθιά μορφή πνευματικής αντίστασης, η οποία αποβλέπει ακόμη και στη σωτηρία εκείνου που ασκεί τη βία. Η αγάπη μπορεί να πληγωθεί, αλλά δεν μετατρέπεται σε μίσος· μπορεί να σταυρωθεί, αλλά δεν χάνει τη δύναμή της να αναγεννά τη ζωή.

Στο τέλος της ομιλίας του, ο Αρχιεπίσκοπος κ.κ. Ιωάννης αναφέρθηκε σε ένα ακόμη περιστατικό από τη ζωή του π. Γεωργίου. Όταν κάποιος παλαιός γνώριμός του τον συνάντησε να εργάζεται στον δρόμο, τον είδε με τα ρούχα του εργάτη, το πρόσωπο σκονισμένο και το σώμα καταπονημένο, και του εξέφρασε τη λύπη του

για τα δεινά που υπέφερε.

Ο ηλικιωμένος ιερέας τον κοίταξε με ένα ήρεμο χαμόγελο και απάντησε με τα λόγια του Χριστού από το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο: «Θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ιω. 16,33).

Η απάντηση αυτή, σύμφωνα με τον Μακαριώτατο, συνοψίζει το μυστήριο της χριστιανικής μαρτυρίας. Ο Χριστός δεν υποσχέθηκε έναν κόσμο χωρίς δοκιμασίες, αλλά αποκάλυψε ότι ο πόνος, η βία και ο θάνατος δεν έχουν τον τελευταίο λόγο. Ο τελευταίος λόγος ανήκει στην Ανάσταση.

Μέσα από τις δύο ομιλίες του στην Ασίζη, ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας κ.κ. Ιωάννης ανέδειξε την άρρηκτη σχέση ανάμεσα στην αλήθεια, την ενότητα, την αγάπη και την ειρήνη. Από τον θεολογικό διάλογο μεταξύ των Εκκλησιών έως τη θαρραλέα μαρτυρία των διωκόμενων χριστιανών, το μήνυμα παραμένει κοινό: η ειρήνη οικοδομείται με την αλήθεια και την αγάπη, ενώ η αυθεντική δύναμη του χριστιανού φανερώνεται όταν αρνείται να απαντήσει στο μίσος με μίσος.